

Socialdepartementet
103 33 Stockholm

Finansiering, subvention och prissättning av läkemedel – en balansakt (SOU 2017:87)

S2017/06371/FS

Sammanfattning

Konkurrensverket delar utredningens bedömning att dagens system för finansiering, subvention och prissättning av läkemedel är komplext och behöver ses över, något som inte gjorts sedan 1998. Konkurrensverket anser att utredningen behöver ett tilläggsdirektiv eftersom hela prissättningsmodellen på samtliga läkemedel, oavsett om de förskrivs eller rekvireras eller om de finansieras av det offentliga eller inte behöver ses över.

Patentskyddade läkemedel

Enligt utredningen har Sverige varken höga eller låga priser på patentskyddade läkemedel utan de officiella listpriserna ligger i paritet med andra jämförbara länder inom EU. På detta segment av läkemedel uppstår normalt ingen priskonkurrens förrän patent löper ut och generika kommer in på marknaden. Patentskydd är också nödvändigt för att läkemedelsföretagen ska bedriva forskning och utveckling av nya läkemedel. En möjlighet till prispress på patentskyddade läkemedel är genom parallellimport. Regleringen gör dock att vinsterna av parallellhandel liksom apotekens förhandlingsrätt som avser originalläkemedel inom förmånen som inte är utbytbara, inte förs vidare till patienterna i form av lägre priser utan stannar i apoteksledet.

Konkurrensutsättning efter att patentskydd upphör

Konkurrensverket anser att strävan måste vara att alla läkemedel utsätts för konkurrens så snart patentskyddet upphör. Erfarenheter visar att via generisk konkurrens faller prisnivån mycket kraftigt på originalläkemedel.

Elektroniska auktioner

Konkurrensverket anser att dagens modell med "periodens vara" inom förmånssystemet leder till en stark prispress till nytta för det allmänna och patienterna. Genom månatliga auktioner uppstår priskonkurrens på likvärdiga läkemedel som är utbytbara. En liknande modell bör därför behållas, oavsett finansieringslösning för att säkerställa konkurrensutsättning. Konkurrensverket anser dock att möjligheten till utbyte mellan olika förpackningsstorlekar inom samma utbytesgrupp skulle kunna vara större än den nu är.

Generisk förskrivning

Generisk förskrivning innebär att i stället för att förskrivaren på recept anger det specifika läkemedlets handelsnamn anges den aktiva substansen i läkemedlet, dosering, styrka och beredningsform. Konkurrensverket anser att det bör ligga inom ramen för utredningens uppdrag att utreda införandet av generisk förskrivning.

Utbytbarhet utanför förmånen

Det saknas fortfarande möjlighet att byta ut likvärdiga läkemedel som inte ligger inom förmånen och därför uppstår inte heller någon priskonkurrens på dessa läkemedel. Konkurrensverket bedömer att möjligheten till utbyte av likvärdiga läkemedel är den åtgärd som snabbast kan få en prispressande effekt på den allmänna prisbilden på läkemedel utanför förmånen och den möjligheten bör därför skyndsamt införas.

Offentlig upphandling

Läkemedel som förskrivs enligt ett recept inom förmånen i ett landsting kan ordinerars på rekvisition i ett annat landsting. Det innebär att ett och samma läkemedel prissätts på olika sätt beroende av om de förskrivs eller rekvireras. Det kan ifrågasättas om uppdelningen är den mest ändamålsenliga, då priset bestäms utifrån om läkemedlet hämtas på apotek eller ges av sjukvårdspersonal i öppenvård eller slutenvården. Dagens system med upphandlingar i regionala kluster av rekvisitionsläkemedel utan någon nationell samordning leder till omotiverade prisskillnader av ett och samma läkemedel i olika landsting¹. Konkurrensverket bedömer att en ökad nationell samordning av upphandlingar av rekvisitionsläkemedel kan minska prisskillnader på ett och samma läkemedel mellan olika landsting.

Konkurrensverkets slutsatser

Konkurrensverket har i nuläget inte några synpunkter på ansvarsfördelning mellan stat och landsting gällande finansiering för läkemedel som förskrivs eller rekvireras och inte heller om det behövs någon uppdelning mellan öppenvårds- och slutenvårdsläkemedel gällande finansiering, då utredningen ska återkomma med förslag i sitt slutbetänkande. Konkurrensverket anser att utredningen även

---

¹ Konkurrensverket, Olika pris för samma läkemedel, 2016:5

måste innefatta överväganden kring vilka effekter dess förslag kan få på läkemedelstillverkarnas incitament att ha läkemedel utanför förmånen samt prissättningen av sådana läkemedel. Konkurrensverket anser att utredningen behöver ett tilläggsdirektiv. Det är viktigt att utredningen ser över hela prissättningsmodellen på samtliga läkemedel oavsett om de förskrivs eller rekvireras eller om de finansieras av det offentliga eller inte. Utredningen konstaterar att det finns ett antal målkonflikter i de förslag som utredningen ska lämna. I ett tilläggsdirektiv bör därför målen prioriteras så att målkonflikterna undanröjs.

Detta yttrande har beslutats av generaldirektören. Föredragande har varit sakkunnige ekonomen Leif Nordqvist

Rikard Jermsten

Leif Nordqvist